

weerstanden. Wat Nederlands-Indië betreft, zullen wij dat alles in volgende hoofdstukken van dit boekwerk nog in bijzonderheden beschrijven.

Het Japanse beleid om in het door hen beheerste gebied onafhankelijke staten te doen ontstaan, mag men hol noemen omdat het verlenen van werkelijke onafhankelijkheid nimmer in Japans bedoeling heeft gelegen: het was een beleid dat in Japan, in de betrokken landen en in de wereld van Japans tegenstanders een propagandistisch effect beoogde maar bij de Japanners-zelf het gevoel van eigen superioriteit niet wegnam en dat die 'onafhankelijkheid' dan ook steeds wilde combineren met voortzetting van een dominerende Japanse invloed. Noch in Birma, noch op de Philippijnen, noch in Nanking-China is van een werkelijke onafhankelijkheid sprake geweest – zeker, het bewind van Ba Maw in Birma, dat van Laurel op de Philippijnen en dat van Wang in China zijn zich te buiten gegaan aan pro-Japanse uitlatingen (in Nederlands-Indië geldt voor Soekarno en anderen hetzelfde) en hebben het zelfs tot oorlogsverklaringen aan Groot-Brittannië en de Verenigde Staten laten komen, maar dat heeft er niet toe geleid dat zij meer feitelijke steun gegeven hebben aan de Japanse oorlogvoering. Die oorlogsverklaringen waren een gebaar, even hol als het Japanse 'onafhankelijkheids'-beleid, in welk kader zij afgedwongen werden. Japan heeft met dat beleid zijn positie tijdens de oorlog niet weten te versterken en ook de Japanse verwachting, neergelegd in het door ons aangehaalde, uit juli '44 daterende stuk met betrekking tot de mogelijke 'onafhankelijkheid' van Oost-Indië: 'dat Japan er een vaste basis zou verwerven waarvan het in de toekomst gebruik zou kunnen maken in zijn strategie-op-lange-termijn voor het zich weder oprichten van het Japanse keizerrijk', is niet verwezenlijkt; los nog van het feit dat er van dat 'zich weder oprichten' in de oude, imperialistische vorm geen sprake is geweest, hebben de jaren van de Japanse bezetting in China (alsook in Korea) en in de landen van de *Nanjo* bij velen een diepe wrok jegens Japan gewekt, niet wezenlijk verschillend van die welke in de bezette landen van Europa gewekt is door Nazi-Duitsland.

Over Nederlands-Indië hebben wij nog iets toe te voegen en wel dat er in de *Nanjo* geen gebied is geweest waar de verwezenlijking van de politieke aspiraties van de inheemse politieke elite die zich althans uiterlijk aan Japans zijde schaarde, zo onzeker is geweest. Had Japan zich kunnen handhaven en zouden als gevolg daarvan aan de top van het keizerrijk de machtsposities van de Japanse leger- en van de Japanse marinestaf zijn versterkt, dan zou Indië, naar men moet aannemen, een